

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na veliken trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slov. poslanci in njih delovanje.

I. V dobi parlamentarizma ima ljudstvo besedo pri postavah in v obče pri vsem, kar se tiče koristi države, toda ono nima te oblasti tako, da jo izvršuje samo, ampak stori to le po poslancih, ki jih voli v razne zборе, največ v dež. in drž. zboru. Tu pa je beseda ljudstva tebtna in to tembolj, čembolji so poslanci, ki si jih voli. Slov. poslanci so se v četrtek, dne 2. oktobra zbrali v Ljubljani ter so se tu dogovorili o vseh rečeh, ki zadevajo slov. ljudstvo in je mogoče, da pride kje katera v razpravo, naj že bo potlej v drž. zboru ali pa v katerem dež. zboru, kjer sedé slov. poslanci.

Tak zbor, zbor slov. poslancev iz vseh pokrajin, v katerih prebiva slov. ljudstvo, bil je že zdavna potreba in smo sedaj, ko se je srečno dovršil, ga tem bolj veselili, ker so se gg. poslanci zjediniли in hočejo vsi delati na to v zboru. Da se pa zborovanje vrši, kolikor mogoče, točno, za to so pripravljali gg. poslanci, kar jih biva v Ljubljani, nasvete, o katerih bi se naj pri zboru sklepalo. „Slov. Narod“ poroča o tem tako-le: Cesarski svetnik gosp. Murnik, predsednik kluba narodnih poslancev Kranjskih razpošiljal je vabila in se je odzvalo od 62 povabljenih poslancev 51, ki so se udeležili shoda, torej je bila jih velika večina. Z Goriškega pooblastili so 3 poslanci g. dr. viteza Tonklija, 6 je bilo odsotnih zaradi bolehnosti in 2 zaradi nujnih neodložljivih opravil.

Prvi korak skupnemu organiziranemu delovanju vseh slovenskih poslancev bil je s tem storjen, in z velikim zanimanjem pozdravljali je ves slovenski narod ta prvi shod od njega izbranih zaupnih mož, poslancev svojih, nadejajoč se, da se jim posreči ustanoviti trdno podlago za složno skupno delovanje. Prvikrat so se združili v resno politično pogovarjanje vsi oni možje, katerim je razkosani narod slovenski poveril politično vodstvo, prvikrat so se videli od oka do oka, čuli od ust do ust, ne-

posredno vse eno, kar teži brate naše, posebno na nevarnih postojankah ob periferiji Slovenstva. In že v tem leži velik moraličen uspeh tega shoda, kateri bode gotovo blagodejno uplival na vse strani, ter razjasnil tudi naš politični položaj.

Splošno je mnenje, da je ta prvi sestanek slovenskih in istersko-hrvatskih poslancev le prvi korak daljnemu skupnemu delovanju in posebno nas je veselilo, da so se tega prvega sestanka udeležili tudi zastopniki hrvatskega naroda, poslanci hrvatski Poreškega deželnega zbora, kateri baš tam tako lepo kažejo slogu in skupno delovanje hrvatskega in slovenskega naroda. Nasproti zares terorističnemu pritisku italijanske stranke je baš složno postopanje hrvatskih in slovenskih poslancev v isterskem zboru tolažilni znak, da vprašanje jedinstva našega nas prošinja vse. Če pa tega jedinstva zdaj ne moremo, žal, radi obstoječih razmer poudarjati tudi drugod tako, kakor bi želeli, če ga ne moremo postaviti že sedaj v program političnega našega delovanja na polji praktične politike, kjer je treba računati z danimi faktorji, je gotova istina, da ideja jedinstva našega živi, da nam je globoko utisnena vsem v srce, kakor se to pokaže pri vsaki priliki, kjer je mogoče naglašati to idejo.

Shod otvoril je ob 10. uri zjutraj v čitalniški dvorani načelnik kluba narodnih poslancev Kranjskih g. cesarski svetnik Ivan Murnik s primernim govorom, omenil je namen shoda in pozdravljali vse došle z željo, da bi se v vseh stvareh zjediniли. Predno se je izvoilo predsedništvo, naznanili so se došli telegrami in g. Murnik javlja, da bodo za posamezne točke odločeni poročevalci tudi ob jednom zapisnikarji. Na to se je volil predsednikom g. deželni glavar dr. Poklukar, podpredsednikoma pa gg. ces. svetnik Murnik in dr. Volarič. Voljeni predsednik dr. Poklukar otvori zborovanje s primernimi besedami, naznanjajoč, da so razprave zaupne in da se želi, da bi posamezni govor-

niki ne raztezali preveč na dolgo svojih govorov.

Državni poslanec g. dr. Ferjančič poroča o prvi točki dnevnega reda, o splošnem političnem položaju. Udeleževali so se razprave poslanci iz vseh pokrajin, motreč naš skupni neugodni položaj, ter so se zjediniili na naslednjo resolucijo:

„Slovenski in istrsko-hrvatski državni in deželni poslanci, neomahljivo stoječ na temelju svojih narodnih in državnih pravic, izjavljajo, da bodo v državnem in deželnih zborih skupno delovali, ter uporabljali vse svoje moči v to, da se odstranijo krivice, ki se godé slovenskemu in hrvatskemu narodu“.

Kmetovalca sreča in nje viri.

(Dalje.)

Ko dojde ves sprevod do palače cesarjeve, snamejo s prstene krave vse okrasje in vse vence, iz njenega trebuha pa vlačijo majhne kravice, kakor iz prstene matere; jedno izmed teh pošlje cesar vsakemu namestniku, opominjajoč ga, naj na vso moč skrbi, da bode narod marljivo obdeloval polje, naj zvesto na to pazi, da ne bode nobena njiva prazna in noben človek brez dela. Ta dan tudi cesar sam orje in seje.

Tako torej spoštujejo vladarji kmetški stan, in prav je to. Ali le pridni kmet je tega spoštovanja vreden. Glavnih lastnosti pridnega kmeta pa je petero: 1. Delavnost; 2. Štedljivost ali varčnost; 3. Lepa vzgoja otrok; 4. Domo-ljubje; 5. Pobožnost.

1. Nekega kmeta so obdolzili čarodejstva ali copernije, ker je bilo njega polje nenavadno rodno, in ker je leto za letom mnogo več pridelal, kakor sosed. Poklican je bil pred sodnika; ali ne, da bi se zagovarjal, pripeljal je s seboj pluge, konje, vole, hlapce, otroke in rekel, kažoč svoje žuljave roke: „To je moje čarodejstvo!“ In zares, kedor hoče blagostanja, mora pridno delati. Slednji dan se lahko sami o tem prepričate, da je delavnost posebno kmetu potrebna. Vprašajte le tega, ali onega, zakaj je prišel na nič? Zakaj v revščini sedaj živi? Zvečine slednji vam bode rekel, da je zato siromak, ker ni hotel delati, ker se ni hotel mučiti. Dolgovi so rasli, iz hleva je šel rep za repom; ni bilo gnoja, ne uprežne živine, strehe so kazale gola rebra, hiša se je jela podirati, les je bil posekan; s kratka: nekaj let je minolo in posestvo je prešlo v tuje roke. Kmet je postal gostač ali viničar. Sedaj mora vendar pridno delati; seka drva, pa ne svojih, koplje vinograd, pa ne svojega; sedaj je iz vinopivca postal žganjepivec. Na stare dni bode pa prosjačil od hiše do hiše. Otroci njegovi služijo;

nikdo jih nema rad, ker so leni, zapravljivi, razuzdani. Resnična je pesem:

Lenega čaka
Prazen bokal,
Pal'ca beraška,
Strgan rokal!

Mi pa imamo danes pred očmi čisto drugačnega kmeta. Pred petdesetimi leti priženil se je na Smolnikovo dvaindvajsetleten mladencič. Težko delo ga je čakalo; ni se ga ustrašil; kajti zanašal se je na Boga in na krepke svoje roke. Celih petdeset let je delal in se trudil od svita do mraka, zares je kruh jedel v potu svojega obraza. Zadovoljen je bil z domačo hrano, z domačo obleko in nikdar ni posedaval po krčmah. Našel je dolgove na posestvu; gozd je bil posekan, poslopje slabo, na zapuščenih njivah so bili kupi kamenja; toda ni plačal samo dolgov, temveč sezidal si je novo hišo, postavil novo gospodarsko poslopje in žago, ki mu je pogorela bila, povečal posestvo, kupil lep vinograd. In kak je dandanes njegov gozd? Na Slemenu mu ga ni jedakega. Pri tem trdem delu doživel je visoko starost, a vendar je še kot 72 leten starček čvrst in krepk.

Z delavnostjo je torej prišlo blagostanje in sreča v Smolnikovo hišo, z delavnim in treznim življenjem je dosegel gospodar tako visoko starost.

2. Vendar sama delavnost ne dela kmeta zadovoljnega in imovitega; treba je tudi štedljivosti ali varčnosti. Varčen kmet ne izda več in ne manj, kakor je potrebno. On si ne dela nepotrebnih stroškov. Varčen kmet ne odteguje živini potrebne krme, temveč stori vse, da je zdrava in lepa. Varčen kmet ima toliko hlapcev in dekel, kolikor mu jih je treba, ne več in ne manj. On skrbi za njih zdravje, kakor za svoje in jim torej daje zadosti in tečne hrane. Pri njem je vse pošteno in v redu. Nepotrebnih veselje in pojejin ne mara. Ne nosi denarja v krčmo, kajti potrebuje ga za važnejše reči. Mora plačati davke, mora preživiti družino in vzgojiti otroke; to pa stane denar. Zategadel se ne oblači drago, in ne dovoli ženi in otrokom gizdave obleke; čedno in močno, to je najlepša kmetška noša. S kratka: Štedljiv ali gospodaren kmet uživa le toliko darov božjih, kolikor jih je treba za okrepčanje telesno in za druge neogibno potrebne reči; kar mu pa ostaja, shrani za čas nesreče, za slabe letine in za uboge.

Tudi ta čednost se sveti, kakor solnce na možni, katerega petdesetletnico danes slavimo. Oh, dragi rojaki, da bi vsi Slovenci bili taki gospodarji, kako bi pač bila imovita naša domovina, kako srečni in zadovoljni bi bili naši kmetje!

(Konec prih.)